

Divan Edebiyatı - 1

1. Benim tek hîç kim zâr ü perîşan olmasın yâ Rab
Esîr-i derd-i aşk u dâg-ı hicrân olmasın yâ Rab
(tek: gibi, zâr: inleme, dâg-ı hicrân: ayrılık yanığı)

Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir gazelin matla beytidir.
B) Şiirin öznesi, aşk derdinin esiri olmuştur.
C) Nidâ sanatı yapılmıştır.
D) Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
E) Âşık edebiyatı geleneği ürünüdür.

2. Ben leblerini cânıma emsem görürem
Gözün yarasın gönüle merhem görürem
Aşkın odını ki yaka iki cihânı
Ben kendi cânıma yalnız kem görürem
(emsem: ilaç, kem: az)

Bu dördlük ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Yara – merhem – emsem sözcükleriyle tenasüp sanatı yapılmıştır.
B) Tuyuğ nazım şekli ile kaleme alınmıştır.
C) Görürem: redif, em: tam kafiyedir.
D) Kafiye örgüsü aaba şeklindedir.
E) Ölüm teması etrafında söylenmiştir.

3. Âh u feryâdın Fuzûlî incidibdir âlemi
Ger belâ-yı ışk ile hoşnûd isen gavga nedir

Bu beyit bir gazelin hangi bölümlerinden alınmış olabilir?

- A) Hüsn-i makta veya makta
B) Matla veya makta
C) Beytül' gazel veya matla
D) Matla veya hüsn-i matla
E) Matla veya hüsn-i makta

4. Kaside içinde matlanın yenilenmesiyle başlayan ---- beş-on beş beyit arasında değişir. Bir kasidenin başında ya da sonunda yer alabildiği gibi hiç bulunmadığı örnekler de vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) girizgâh B) methiye C) tegazzül
D) nesip E) fahiye

5. Kadrüni seng-i musallâda bilüp ey Bâkî
Turup el bağlayalar karşuna yârân saf saf

Bu beyitte insanların cenaze namazında saf saf dizilip ellerini bağlamaları saygı duyma, kıymet bilme nedeniyle açıklanarak ---- sanatı yapılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) hüsnütalil B) tecahülûarif C) rücu
D) mübalağa E) istifham

6. Aşağıdaki beyitlerden hangisi tevhid türünde bir içeriğe sahiptir?

- A) Degüldüm men sana mâ'il sen itdün aklumı zâ'il
Mana ta'n eyleyen gâfil seni görgeç utanmaz mı
(mâ'il: meyilli, zâ'il: tükenmiş, ta'n: ayıplama)
B) Enbiyânın ferd-i mümtâzı resûl-i kâm-yâb
Cem'-i a'yân içre müstesnâ habîb-i kibriyâ
(enbiyâ: peygamberler, mümtâz: seçkin, kâm-yâb: is-teğine kavuşmuş, cem-i a'yan: ileri gelenler topluluğu, habîb: sevgili, kibriyâ: büyüklük)
C) Hem-nâm-ı Murtazâ Ali Pâşâ ki rûz-ı rezm
Şemşîri Zü'l-fikâr-ı Ali'den nişan verir
(hem-nam: adaş, rezm: savaş, rûz: gün, şemşîr: kılıç, nişan: iz)
D) Şehenşâh-ı muzaffer Hazret-i 'Abdülhamîd Hân'ın
Cihânı feth eder böyle giderse cünd-i mansûr
(cünd: ordu, mansûr: galip)
E) Encüm ü ay u gün ile göklere virdün safâ
Yire hayvân u nebât ile bağışladun cemâl
(encüm: yıldız, nebât: bitki)

7. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilen nazım biçimlerinin hepsi aynı nazım birimiyle yazılabilir?

- A) muhammes-taştir-tahmis-tardıyye
- B) mesnevi-gazel-kaside-müseddes
- C) tuyuğ-rubai-murabba-kıt'a
- D) terciibent-rubai-murabba-gazel
- E) gazel-mesnevi-şarkı-terkibibent

8. *Halk râhatda sehâb-ı keremün feyzinden
Belî uyhu getürür tab'a hevâ-yı bârân*

(sehâb: bulut, kerem: cömertlik, feyz: bereket - yağmur
belî: evet, tab': tabiat - bünye, bârân: yağmur, hevâ: istek)

Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yabancı sözcüklere yer verilmiştir.
- B) İnsana ait bir özellik doğaya aktarılmıştır.
- C) Bir gözlem bilgisi şiire malzeme kılınmıştır.
- D) Somutlama örneği vardır.
- E) Sehâb, bârân, feyz ve hevâ sözcükleriyle tariz yapılmıştır.

9. Divan şiirinde işlenen konu ve temalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Beyitler genellikle konu birliğine sahiptir.
- B) İşlenen konular genel bir bakışla dinî ve din dışı şeklinde sınıflandırılabilir.
- C) İlâhi ve beşeri manada aşk, en çok işlenen temadır.
- D) Konu ve temaların işlenişinde belirli ifade kalıpları sıklıkla kullanılmıştır.
- E) Şiirler işledikleri konulara göre bahariye, cülusiye, suriyye, miraciye gibi isimler alabilirler.

10. *Erdi aşın tadurgan*

Yavlak yağig kaçurgan

Oğrak süsin kaytargan

Bastı ölüm ahtarı

(O, yemeğini tattıran, kötü düşmanları kaçıratan, oğrak ordusunu püskürten (yiğit idi). Ölüm (onu) bastırdı)

Destan Dönemi'ne ait bu şiir parçası, İslami Devir Türk Edebiyatı'nda yazılsaydı hangi nazım türüne ait olurdu?

- A) Na't
- B) Fahriye
- C) Nefes
- D) Mersiye
- E) Siyer

11. Aşağıdaki sanatçı-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Ahmedî-İskendername
- B) Gülşehri-Mantiku't-Tayr
- C) Baki-Siham-ı Kaza
- D) Şeyhi-Harname
- E) Fuzulî-Beng ü Bade

12. *Ol dem ki tecelliyat-ı aşk itdi zuhûr*

Kıldı dil-i bî-kararı fevvâre-i nûr

Şol âteş-i aşka düşmüşümdür ben kim

Bir lem'asına tahammül itmez bin Tûr

(Aşkın eserleri ortaya çıktığında kararsız gönlü o nurun fışkiyesi kıldı. Öyle bir aşk ateşine düşmüşüm ki bir pırlı-tısına bin Tur Dağı dayanamaz.)

Bu dörtlülle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Rubai nazım şekliyle söylenmiştir.
- B) Tam kafiyevidir.
- C) Felsefi bir bakış açısı söz konusudur.
- D) Benzetme sanatı yapılmıştır.
- E) Sanatkârane bir dille yazılmıştır.

